

משחקי ילדים במזיריץ – משה אריון - אופשטיין

כותב חברו חיים שטרן (שטרנשיס):

תוך כתיבה עלו בי זכרונות מהימים ההם, ימי ילדותנו. פעם בחורף שחקנו ליד "המקרובר קלויז", עשינו איש שלג ואני לקחתי קצת שלג לפה ואתה הפחדת אותי שתצמח לי צפרדע בבטן.

פעם שברתי מקל קטן בשבת וקראת לי גוי, זכורות לי גם המכות שקבלנו מיעקב וולף כשקטפנו אגסים מהעץ בגן שלו.

הוי משה, היו גם זמנים שמחים - בזמן שזרקנו את הכובעים על הגג של האטליזים, או בזמן שהבאנו קשטענעס, ערמונים, מארמון סטאצקי ועוד ועוד זכרונות מימים של ילדות יפה.

משה: כשאני שומע את השיר הידוע "בעלז":

כל שבת הייתי מתרוצץ עם הנערים...

"אלע שבת פלעג איך לויפן

מיט אלע יינגעלעך גלייך..."

אני רואה את עצמי משוטט בשבת אחה"צ

"מיט אלע יינגעלעך גלייך"

ומי היו היינגעלעך? -דוויד קראמר, חיים שטרנשיס, איציק - לייבניו ולפעמים גם משה קמיניק, מפני שבדרך כלל הוא למד בשעה זאת פרקי אבות בהדרכת אביו לוי יצחק ז"ל.

- א. ציגעלע - וולף (הכבשה והזאב)
- כולם מסתדרים בשורה אחת. מקום המשחקים הקבוע שלנו היה ליד ביתי, סמוך לקלויז המקרובי.
- אחד מן החבורה "סופר" את כל המשתתפים במלים מקושקשות מן הסוג של "אנ-דן-דינו, סוף-אלא-קטינו, סוף -אלא-קטי-קטו, אליק-בליק-בוס".
- הרי כמה דוגמאות מן הקשקושים שלנו :
1. אני הלכתי, בדרך פגשתי, איש חזק ושמו, קוזק".
- דיינגי (גיינדזי) צווי, תלך פריי (מי שמגיע ל"פריי" - יוצא)
2. א פאלק סאלדאטן, מיט די גומענאטן
- אין דאס לידעלע אויסגעטראכט
- קוטשעכאווקע עס די באווקע,
- גלין גלאן, ארוס וואן (בוואן - יוצאים).
3. איינס, צווי, דריי, פיר, פינעף, זעקס זיבן
- גאט האט צו מיר א בריוו געשריבן
- וואס קען דארט זיין? (שואלים את האחרון)
- ביר צי וויין?
- (ואם הוא עונה ביר סופרים : איינס - פיר ;
- ואם הוא עונה ויין סופרים : איינס - ניין)
4. עניקא, בעניקע, האלץ און שטרוקן,
- וויבעלעך, מיידעלעך לויפן קוקן (קיקן)
- וואסער איז קאלט
- שרייען זיי "געוואלט".
- פליט ארויס א גרינער פויגל
- מיט א פאר גרינע פיס,
- טאטע מאמע, צוקער-זיס
5. יענקעלע, באנקעלע, בול-בול-בול,
- גיי צום גלח און עס גראז,
- קום אהיים אן א נאז
- גיב א פליאך אין טאך
- און זאל אראפ דער פארך
- (שיר זה והשיר שאחריו היו שרים בעיקר לאחד שכולם היו "ברוגז" אתו)
6. מוישע, קוישע, רויע
- שלאף מייט דער אלטער גויע,

די גויע האט זיך באפישט,
און מויע האט אונטערגעווישט...

ועכשו למשחק עצמו :

ילד אחד יצא אחרון בספירה הוא יהיה הוולף - הזאב. כל היתר מתחלקים לשתי קבוצות. קבוצה אחת ליד הקיר של ה"קלויז" והשניה ע"י בית הרשל דער קצב. הוולף עומד באמצע. כל קבוצה רצה לקיר שמולה והזאב הצטרך ל"טרוף" אחד כשהצליח היה ה"נטרף" נשאר במקומו והזאב הקודם היה יוצא מן המשחק.

ב. משחק הערמונים (קאשטענעס)

משחקים 2-3 ילדים, אצל כל אחד הכיסים מלאים בערמונים. חופרים גומה קטנה באדמה - טיפ. מתחיל האחד - זורק מכף היד שני ערמונים אל הטיפ. עם ערמון אחד נשאר בפנים והשני בחוץ הוא זוכה וממשיך. אם שני הערמונים יצאו החוצה, שמים אותם בבור. אם שניהם נשארו בפנים אז, כמובן, שהם נשארים בבור. ואז הילד השני משחק. לפעמים היתה המתיחות גדולה מאוד. כאשר בבור נאספו הרבה ערמונים מן הפעמים הקודמות ש"פוספסו", והנה פתאם אחד זה ב"הון" תועפות של ערמונים יפים ונוצצים - הקנאה היתה רבה. ולא פעם התקוטטנו, בעיקר אם נתגלה מעשה זיוף. למשל, ילד זורק בזריזות ערמון אחד לבור ואת השני עוצר מתחת לבוהן וזורקו מחוץ לבור. אבל בדרך כלל המשחק היה הוגן. מיש נהג לרמות, לא שיחקנו אתו.

שעות שלמות, היינו משחקים, עד שנתמלאו (או שנתרוקנו) כל הכיסים, ואז מלאו את החולצה, או שקשרו את המכנסים למטה ומילאו אותם בערמונים ותארו לעצמכם, כיצד צועדים כשאתה הולך מלא וגדוש ערמונים. וכשחוזרים הביתה בצורה כזאת, כשהחולצה והמכנסים מלוכלכים וכמעט מתפקעים מקבלים "מנה" הגונה מאמותינו.

ג. משחק האגוזים

באגוזים היינו משחקים לפני חג הפסח ובמהלכו. ישנן כמה שטות : שיטה אחת היא שיטת הטיפ (הבור) כמו בערמונים. שיטה שניה - שם המשחק : לשים עין (שטאלן אן איגל). אחד עולה על כסא וחברו שם על האדמה אגוז. העומד למעלה לוקח אגוז, מכוון עינו אל האגוז ומשתדל לקלוע בו. אם הצליח - זכה באגוז לא הצליח לקלוע זכה בו חברו. אם זכה עליו להמשיך, לא זכה - חברו עומד במקומו.

שיטה שלישית - מסמנים קו, מן הקו הזה מגלגלים אגוזים למרחק של 5-6 מטרים. בעל האגוז שהיה הקרוב ביותר לאגוז השני - זוכה בכל האגוזים במקרה של ספק לגבי האומדן המרחק בין אגוז לאגוז מדדו במקל או בגפרור.

ד. משחק היארקעס

חופרים כמה גומות זו ליד זו לפי מספר המשתתפים. לכל אחד הבור שלו. אחד מלגל כדור קטן על פני הגומות, יתר הילדים עומדים משני צדי הגומות כפופים, מתוחים ומוכנים. הכדור מתגלגל ונופל לאחת הגומות. אז תופס בעל הגומה את הכדור ועליו לקלוע בנערים הבורחים. אם הוא פוגע באחד הנערים. הנפגע הוא המגלגל את הכדור.

ה. לוארפלוקעס.

סמוך לנחל היה צריף האיטליזים (יאטקעס) מעבר לצריף לא היו בתים. כל אחד מתקין לעצמו לוח עץ דק וארוך. חותכים בקצה אחד, ותוקעים בו אבן חצץ. עושים תנופה חזקה והאבן עפה לגובה עצום ולמרחק רב. התחרינו - מי יזורק רחוק יותר.

ו. שטאלצן (קביים)

שנה אחת כולנו השתגענו ב"שטולצן" לוקחים שני לוחות עץ שווים בגובה של 2-3 מטרים ובעובי של 6-8 ס"מ. בחלק התחתון של הלוח בגובה של כ- 40 ס"מ מן הארץ מחברים שתי חתיכות עץ שוות, עולים עליהם וצועדים, לאחר כמה זמן מגביהים את חתיכות העץ, וצועדים. זה נעים מאוד.

תאורי משחקים נמסרו ע"י חברי חיים שטרן לבקשתו של משה.